

PLAN DZIAŁANIA KT 1 ds. Osób Niepełnosprawnych

STRESZCZENIE

Zadaniem Komitetu Technicznego ds. Osób Niepełnosprawnych powołanego w ramach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, jest sprawne organizowanie działalności normalizacyjnej zgodnie z wypracowanymi rozwiązaniami europejskimi i międzynarodowymi, przy aktywnym współudziale krajowych ekspertów. Celem jego jest wspieranie krajowej polityki technicznej, aby ułatwić wymianę handlową oraz zapewnić konkurencyjność polskim producentom.

Zakres zainteresowań Komitetu Technicznego obejmował tematykę dot. urządzeń ułatwiających osobom niepełnosprawnym poruszanie się, orientację w przestrzeni publicznej, dostęp do budynków i obiektów; przedmioty codziennego użytku, odzież, obuwie i elementy wnętrza; sprzęt rehabilitacyjny i wspomagający.

Niedawno został on poszerzony o aspekty dostępności produktów i usług; opiekę nad osobami starszymi oraz tematykę szkolenia psów asystujących i psów przewodników na potrzeby osób niepełnosprawnych. Powstanie norm w tym zakresie stało się niezbędne, ze względu na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa, ujednolicenia i uszczegółowienia już istniejącej metodyki. W przyszłości wpłynie to na zwiększenie samodzielności i kompetencji społecznych osób niepełnosprawnych.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

Udział ludzi starszych w całej populacji wielu krajów Europejskich wzrasta. Istnieje silny trend dotyczący ludzi starszych i niepełnosprawnych, by żyć samodzielnie, możliwie jak najdłużej, a gdy jest to niezbędne, z pewnego rodzaju pomocą, a nie w specjalnych instytucjach.

Wraz z wydłużaniem się długości życia zauważalny jest wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami wynikającymi między innymi z osłabienia wzroku, słuchu, narządu ruchu. W Polsce żyje około 4,7 mln osób z niepełnosprawnością (12,2% naszego społeczeństwa). W zależności od przyjętej definicji grupa ta może liczyć od 4,9 mln do nawet 7,7 mln osób.

Większość osób starszych potrzebuje produktów wspomagających do swojego codziennego życia. Biorąc pod uwagę wzrastającą potrzebę niezależności i możliwość użycia nowej technologii, rynek produktów wspomagających będzie się powiększał.

PLAN DZIAŁANIA KT 1

DATA: 2019-10-15

Wersja: 3 poprawiona

Projekt uzgodniony w KT

Strona 2

Opis rynku

- Rynek jest duży i złożony – wiele rodzajów niepełnosprawności, wiele podmiotów/zainteresowanych stron i szeroki wachlarz produktów.
- W Europie znaczący procent populacji to niepełnosprawni lub ludzie starsi. Duża ich liczba potrzebuje produktów wspomagających codzienne życie.
- Obrót gospodarczy produktów wspomagających i rehabilitacyjny jest wysoki, co w konsekwencji ma poważne skutki gospodarcze, wpływające na budżety rządowe, wspólnoty, szpitale i inne instytucje finansujące.
- Osoby niepełnosprawne mają szczególne potrzeby, będące konsekwencją ograniczeń w jednej lub więcej funkcji: wzroku, słuchu, funkcji poznawczych, funkcji umysłowych, poruszania się itp.
- Aspekty bezpieczeństwa są specyficznie i kluczowo ważne dla osób niepełnosprawnych oraz są jedyną podstawą/bazą do tworzenia norm dla tych produktów.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

Obroty handlowe (wg rocznika statystycznego GUS)

Sprzęt i aparaty ortopedyczne, protezy, aparaty słuchowe (wg. nomenklatury CN 9021)

mln PLZ	Lata						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Eksport	380	626,9	275,1	785,4	962,0	1 680,2	1 113,3
Import	970	1 193,8	1 082,9	1 210,2	1 358,5	1 577,3	1 788,5

Import motocykli, rowerów, wózków inwalidzkich do Polski ze wszystkich krajów z ostatnich 3 lat wyniósł:

- 1020635,3 tys. zł w 2013 roku
- 1198114,6 tys. zł w 2014 roku
- 1496929,6 tys. zł w 2015 roku

Dynamika importu

W 2014 roku import motocykli, rowerów, wózków inwalidzkich do Polski wzrósł o 17% w porównaniu do roku 2013, a w porównaniu z 2014 rokiem w 2015 zanotowano 25% wzrost.

Do chwili obecnej w ramach tematyki KT 1 zatwierdzonych jest 25 Polskich Norm. W tym 2 – normy własne, 15 norm jest dostępnych w językach oryginalnych, tj. angielskim, francuskim i niemieckim, 21 - to normy tłumaczone.

PLAN DZIAŁANIA KT 1

DATA: 2019-10-15

Wersja: 3 poprawiona

Projekt uzgodniony w KT

Strona 3

2 projekty Norm Europejskich znajdują się w trakcie opiniowania (po zatwierdzeniu zostaną dołączone do zbioru PN); 1 norma jest włączona do tegorocznego planu tłumaczeń. PN-EN 17161:2019-04 – Projektowanie dla wszystkich – Dostępność po zastosowaniu podejścia „projektowanie dla wszystkich” w odniesieniu do wyrobów, dóbr i usług – Poszerzenie zakresu użytkowników, nie jest jeszcze normą zharmonizowaną (norma poprzedziła dyrektywę 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług).

Termin na transpozycję dyrektywy do prawa krajowego upływa 28 czerwca 2022 r. W tym czasie kraje członkowskie, w tym Polska zobowiązane są do przyjęcia przepisów ustawowych, wykonawczych u administracyjnych niezbędnych do wykonania dyrektywy. Wdrożone przepisy mają wejść w życie 28 czerwca 2025 r., co oznacza, że po tym terminie wszystkie nowe produkty i usługi muszą być dostępne zgodnie w wymogami dyrektywy.

Normy PN stosowane są w produkcji, w sektorze publicznym, jak i prywatnym. Do tej pory tłumaczone są normy zharmonizowane (finansowanie ze środków budżetowych).

Przewiduje się kolejne tłumaczenia z tej tematyki, jeżeli tylko uda się pozyskać odpowiednie środki finansowe.

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Korzyści

Wprowadzenie norm powinno:

- zwiększyć poziom bezpieczeństwa
- mieć wpływ na obniżenie kosztów produkcji produktów wspomagających
- podnieść jakość życia użytkowników
- zapewnić opłacalność dla nabywców, zarówno prywatnych jak i publicznych
- zwiększyć dostępność produktów i usług co zapewni dłuższą żywotność produktów, zmniejszając tym samym marnotrawstwo
- wprowadzić ułatwienia,
- zwiększyć samodzielność i kompetencje społeczne osób niepełnosprawnych

Priorytety

Szczególna uwaga powinna być zwrócona na:

- normy dotyczące dostępności produktów i usług (wkrótce będą podlegały dyrektywie 2019/882 w sprawie wymogów dostępności produktów i usług)
- produkty wspomagające, podlegające Dyrektywie WYROBÓW MEDYCZNYCH (MDD), oraz wymienione w normie EN ISO 9999;
- praca mandatowa;
- normy podstawowe;
- specyficzne ryzyko związane z interakcją pomiędzy osobą niepełnosprawną oraz produktami wspomagającymi, z których korzysta, a środowiskiem;
- potrzeba przeprowadzenia przeglądu i zmian w normach;

PLAN DZIAŁANIA KT 1

DATA: 2019-10-15

Wersja: 3 poprawiona

Projekt uzgodniony w KT

Strona 4

- teleinformatyka (ICT), która daje nowe lub zwiększa możliwości niezależności egzystencji dla ludzi starszych i z niepełnosprawnością.

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1. Cele KT

- eliminowanie barier technicznych w handlu – ułatwienie handlu w kraju, Europie i świecie,
- harmonizacja i wdrażanie nowoczesnych rozwiązań,
- zapewnienie bezpieczeństwa produktu, zapewnienie zdrowia konsumenta,
- promocja jakości poprzez:
- znalezienie sponsorów i wprowadzenie do PN norm ISO (np. PN-ISO 7176) metodą tłumaczenia
- zwiększenie udziału polskich ekspertów w pracach Komitetów Technicznych CEN/CENELEC

4.2. Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

- Aktywny udział w pracach KT 1 wszystkich reprezentantów,
- Aktywne uczestnictwo w pracach komitetów technicznych europejskich i międzynarodowych
- Ustalenie priorytetów w działaniu KT 1, poprzez wybór norm do tłumaczenia z zakresu tematycznego Komitetu
- Aktywne poszukiwanie źródeł finansowania

4.3. Aspekty środowiskowe

Wpływanie na przestrzeganie norm środowiskowych podczas procesu wytwórczego produktów będących w zakresie tematycznym prac KT 1 tj. wózków inwalidzkich, protez, podnośników, wyrobów pomocniczych.

5 CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

PLAN DZIAŁANIA KT 1

DATA: 2019-10-15

Wersja: 3 poprawiona

Projekt uzgodniony w KT

Strona 5

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

Czynnikami mogącymi wpływać na terminowe wykonanie prowadzonych prac normalizacyjnych oraz na wprowadzanie do programu prac nowych tematów normalizacyjnych są m.in.:

- Bardzo różnorodny zakres KT
- Brak w KT ekspertów mogących ocenić poprawność postanowień projektu normy/innego dokumentu normalizacyjnego, o bardzo specyficznej tematyce
- Brak środków finansowych na opracowanie tłumaczeń norm niezharmonizowanych

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEVIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Tłumaczenie wieloczęściowej ISO 7176.